

v ministerstvo, toda vse odložil, ker so žugali odstopiti Stremajer, Horst in Weidenheim. No, ko bi le hoteli brž odstopiti, večina narodov, večina davkeplačilcev bi se gotovo ne jokala. — Baron Hübn-er je v delegacijah omenil, da je Bismark po francoske vojski hotel pograbit polovico Avstrije; dalje svetoval je baron Hübn-er, naj se Avstrija poskusi porazumiti z Rusijo, da ne pride z ruskim narodom v boj; judovsko-nemške in liberalne liste so te pametne besede tako ugriznile, da te od Angležev in Bismarka podmitane duše kar rohinjo in se penijo same jeze! To je gotovo pomenljiva prikazen v Avstriji! — Jako osupnila je svet novica, da bodo okoli cesarskega mesta Dunaja začeli navažati nasipe in delati šance, da bo Dunaj velikanska trdnjava, kakor Pariz ali Rim. Pravijo, da je to potrebno, ker je sedaj naša vojska slabša od nemške! — Nemško-pemski poslanci so skovarili spomenico proti tirjatvam Čehov in jo hočejo cesarju predložiti. — V Saleburgu je pogorel tamošnji veliki kolodvor. — Cesarica je odpotovala v Irlandijo na lov; cesarjevič Rudolf pa gre v Draždane; pravijo zato, da si ondi izbere saksosko princesinjo za nevesto, ki bi utegnila toraj kedaj biti naša cesarica. — V ogerskem državnem zboru je poslanec Istoczy zopet tirjal, naj bi se vsi židovi ali Judje iztirali iz dežele, ker so ti za vse Oggersko največja nesreča. — V Zagrebu so dijaki magjaroljubivim poslancem šipe na oknih vabili. —

Vnanje države. Papež Leon XIII. baje zadnji čas bolehalo, siromakom Ircem so poslali 10.000 lir. — Italijanska vlada rovlje v Albaniji, katero želi Turkom vzeti in za sebe pograbit. Sploh Italijani mislijo na boj; te dni je nemški cesarjevič prišel v Italijo potem ko se je bil dolgo posvetoval z Bismarkom in starim Viljelmom. Tajiti se tudi ne da več, da se po zgledu Nemčije na nos na vrat orožajo Francozi, Belgijani, Holandčanje, Švicarji, Švede in Rusi; dolgo orožja ne bodo mirno nosili. Zima je pa po vsej Evropi silna, celo sred Italije zmrznilo je Perugijsko jezero. — Neprijazna proti nam pokazala je se Italija, ker je colnino na naše železo pozvišalo od 4 do 10 frankov. — Ruska carica vrnila je se iz Francoskega domov. V Peterburgu so več Nemcev zasačili, ki so nibilistom tiskali na skrivnem rovarske liste. — Katoličani v Severnej Ameriki pobirajo za uboge Irce, v New-Yorku nabrali so 25.000 dolarjev. — V Marokanskem v Afriki so mohamedani vzdignili se zoper oderuške Jude in jih mnogo ubili.

Za poduk in kratek čas.

Kruci na Slov. Štajerskem.

(Spominki iz domače zgodovine.)

II. Po slavni zmagi, ki so jo krščanski junaki dne 12. septembra l. 1683 pred Dunajem

črez krutega Turka pridobili, imeli so tudi naši kraji pred ogerskimi puntarji nekoliko časa mir; kajti Tököly se je s svojimi trumami pomaknil na zgornjo Oggersko, kder ga je dne 17. septembra l. 1664 general Schulz precej potolkel in mu več trdnjav vzal. Tudi novi veliki vezir Ibrahim-satan imenovan — (prejšnjemu je bila glava odsekana zavolj zgube pred Dunajem). — Tököly-ju že več časa ni prav zaupal ter ga je hotel odstraniti. Povabil ga je torej k sebi in kralj Krucev je bil v železje zakovan in je moral v Drenopolje. Brez dvoma bi bil tam umorjen, pa nek krščanski junak je njegovemu nasprotniku, divjemu Ibrahimu, kmalu potem v krvavem boju glavo odsekal, in Tököly se je vrnil nazaj na zgornjo Oggersko ter začel s svojimi trumami zopet okoli razbijati in ropati. Tudi v Ljutomerske kraje je l. 1685 nek Pelhazy, Tököly-jev privrženec, z nekterimi Kruci zopet prirazbijal, si okoli sv. Križa po Murskem polji raznoterega blaga naropal, nekatere hiše vžgal in se potem tako naglo, kakor je prišel, zopet črez Muro na Oggersko vrnil. Pri tej priliki je lastnik Braneka in Ljutomerskega grada: Tomaž baron Mauerburg, ko je z nekterimi pogumnimi možaki trumo Krucev proti Muri podil, uplenil med drugim tudi petletnega turškega otroka, sina Ibrahimovega, bivšega paše v Budi. Ko je namreč razkačeni Kara Mustafa na svojem pobegu izpred Dunaja v Gjurovem dal Ibrahima grozovitno vporiti,¹⁾ je mati, neka Dinva iz Bude, z malim otrokom ubežala k Tököly-ju in njegove trume so malega Turčina na Štajersko seboj vzele. Ta otrok je bil dne 8. junija l. 1687 pri sv. Miklavžu v Ljutomerskih gorinah od takratnega župnika Mihala Žagerja slovesno krščen in je dobil ime Franc Karl.²⁾ Boter mu je bil Ivan Jožef baron Mauerburg, brat zgoraj imenovanega Tomaža, ki je poleti živel večidel pri svojem velikem vinogradu v Zasavcu in je otroka odgojeval. Kaj je iz malega Turčina postalo, ni znano. Njegov odgojitelj in boter je dne 10. sušca l. 1719 umrl 60 let star in je pri Minoritih v Ptuju pokopan.³⁾

Nekaj časa še je Tököly po Oggerskem rogovilil, toda njegove trume, od cesarske armade vedno nadlegovane, so se manjšale od dneva do dneva. Dne 19. prosinca l. 1688 morala se je tudi njegova najmočnejša trdnjava Munkacz vdati, katero je njegova supruga Helena Zrinska dve leti junško branila. Med raznimi dragocenosti, ki jih je cesarska armada tukaj uplenila, bila je tudi krona kralja Krucev. Podobna je dragonerskeje čeladi. Spodnji del je vijolične barve in obrobjen štiri prste na široko s čistim zlatom; zgornji del je pa obokast in bel, s platnom obšit in kinčan z velikim dragocenim kamnom.⁴⁾ Kralj Krucev je prišel ob svojo krono, zato pa ga je turški veliki

¹⁾ Dr. J. B. Weiss, Weltgeschichte V. 925.

²⁾ Krstna knjiga fare sv. Miklavža.

³⁾ Sim. Povoden Rokopis.

⁴⁾ Hammer VI. 507.

vezir I. 1690 imenoval velikega kneza Sedmograškega. In ko se je Tököly s svojimi ostalimi trumami tje podal in še tam nekoliko let rogovilil, so prebivalci ljutomerske okolice imeli precej časa mir pred Kruci.

Smešničar 6. Kmet na Ogorskem naloži 3 cente tobaka na sani in peljá skrivši proti štajerske meji. Trije zviti financarji ga zvobajo in mu v tesnem prelazu vsedejo na sani ukazajoč, naj ukrene proti bližnji žandarmerijski štaciji. Ko se tako nekaj časa peljajo, ustavi kmet naenkrat sani pred studentem rekoč, da je treba konja napojiti. Ko ju napoji in zopet zasede svoje sani, ju z bičem zapodi v silni dir, ter ob enem financarje hipoma daleč za seboj pusti valjajoče se pod košem v snegu. Med napajanjem je namreč kmet bil koš privezal k studentu. Zgubil je sicer koš, a rešil je tobak, sebe pa financarjev in kazni.

Razne stvari.

(*Stradajočim Istrijanom*) je urednik „Slov. Gosp.“ dne 29. jan. t. l. odposlal 104 fl., prej 134 fl. 35 kr., skup 238 fl. 35 kr. Dalje darovali so veleč. g. prošt Zorčič 5 fl., veleč. kanonik J. O. 3 fl., č. g. kaplan Zupanič 2 fl., č. g. kaplan Rupert Šuta 5 fl., č. g. župnik Anton Žunko 3 fl., g. učitelj Franc Praprotnik 1 fl. 40 kr. in mladi kmet Josip Karba 8 fl. 51 kr. Bog plati vsem!

(*Zahvala dobrotnikom*). Potrjujem prejem 104 fl. (sto in četiri), katere ste pri naročnikih „Slov. Gosp.“ nabrali, ter Vam javim, da se boče za omenjeno svoto takoj žito mej naše stradajoče siromake razdelilo. Izvolite v Vašem cenjenem listu vsem dariteljem najsrčnejšo zahvalo za njihovo dobrosrčnost v imenu odbora za stradajoče v srednji Istriji in v imenu stradajočih siromakov tolmačiti. Bog naj jih blagoslovi vseh in jim povrne njih blagi čin tisočerno! J. Berbuč, tajnik.

(*Kat. pol. društvo v Konjicah*) napravi pustno nedeljo, 8. t. m. veselico s tombolo ob 4. uri popoldne ter vabi vse ude k udeležbi.

(*Katoliškemu podpornemu društvu v Celji*) so darovali: 1) Čg. Jernej Voh 3 fl., 2) G. Fr. Lipovšek 2 fl., 3) G. Fr. Krašovic 2 fl. 4) Gospa Tr. Herič 2 fl. 5) Čg. Gregorij Presečnik 5 fl. 6) G. Fr. Kmecl 6 fl. 40 kr. 7) Čg. Ropr štuta, poslal mu darovanih 16 fl. 8) Blagor. gosp. Jožef Sklona, ministerijalni nadvodja v pokoju 3 fl. 9) Gospica Lena Wogg 2 fl. 10) Čg. Anton Ostrožnik pristopil kot ustanovnik s 40 fl. ter vplačal 30 fl. 11) Velč. gosp. Jožef Flek, vikar stolne cerkve v Mariboru pristopil kot letnik z 2 fl. Začetek novega društvenega leta bi bil toraj precej ugoden! Hvala blagim dobrotnikom.

(*Iz Črešnjevca slov. bistriškega okraja*) se nam piše o hudej vratnej davici; tamošnjemu železniškemu čuvaju Šerbelju umrlo je zaporedom troje otrok.

(*Mariborska kazina*) z gledališčem vred imela je lani 13198 fl. dohodkov, 13.028 fl. stroškov.

(*Velik magacin*) za raznovrstno blago bočejo postaviti blizu koroškega kolodvora v Mariboru.

(*Ljutomerska sodnija zapreti*) dala je kovačico F. Dolanič v Pristovi, ker je na sumu, da je moža zastrepila.

(*Ledeni most v Vuhredu*) čez Dravo je tako močan, da čez nja vozijo težke vozove s četverjado.

(*Obsojeni v Celji*) bili so: italijanski delavec J. Copetti na 10 let v težko ječo, ker je grofu Montecuculi v Prošinu bil užgal „cigoneo“, Franc Tobija v Pacinjih ptujskega okraja, ker je A. Šamperla ubil, na 3 leta v težko ječo.

(*Med Poličanami in Ponkvo*) je železniški vlak nekega moža povozil in glavo združil, da ni spoznati, kdo je bil ta nesrečnež.

(*Perutninskih tatov*) je mnogo v Mariboru in okolici, posebno v Radvanji; nedavno je mariborska policija 4 take kurečje prijatelje zgrabila in zaprla.

(*Drugo divjo mačko*) ustrelili so lovci v gornjem Dupleku mariborskega okraja. Silna zima je nenavadno stvar k nam iz Ogorske ali Hrvatske pritrjala. Blizu do Ormoža so uže volkovje prihruli.

(*Službeno doklado*) dobijo nadučitelj ljutomerski g. Jožef Horvat. Dalje Karol Polič in Anton Škvorec v Ostrovici.

(*Iz Trbovelj*) se nam piše, da je v Škarlovačkej premogovej jami mlademu fantu J. Jelencu dinamični strel vnesel obe roki in raztrgal lice. Še le po strašnih mukah 4tedenskih je reva umrl v ljubljanskej bolnišnici.

(*Iz Prihove*) konjiškega okraja se nam poroča, kako hudo da ljudje ondi umirajo. V eni sami hiši umrli so 4 otroci za vratno vnetico; v dvema drugima vesnicama pa razsajajo osepnice.

(*V Krapjem ljutomerskega okraja*) na gostiji dosedanjega fanta iskreno narodnega Josipa Karbe je se za stradajoče Istrijane vsled predloga narodnega občinskega predstojnika g. Vida Spindlerja nabralo 8 fl. 51 kr.

(*Balatonsko jezero*) na Ogorskem je popolnem premrznilo.

(*Mariborska hranilnica*) je mesenca januarja prejela 213.333 fl., izplačala 168.175 fl.

(*Gojzda 5 oralov pogorelo*) je kmetu A. Košineku v Ljubnici konjiškega okraja.

(*Pri št. Ilji v Slov. goricah*) je tat 300 fl. vrednih par volov posestniku Oreheku ukradel in blizu mimo cerkve gnal, ko sreča č. g. župnika, č. g. kaplana in g. učitelja, ter se tako prestraši, da vola spustivši pobegne.

(*G. Korman*) v Ruteškej srenji (Greith), od Slovencev izvoljeni ud okrajnega zastopa mariborskega, res ni mogel priti k volitvi odbora, ker si je nogo zvinil in moral teden dni v postelji biti. Kaj pa je g. Mohorka v Orehovi vesi zadrževalo? Ali nam res nihče ne pové pravega uzroka?!